

СТРУКТУРА ТА ПОВНОВАЖЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ ВЛАДИ У ФРАНЦІЇ

Законодавча влада Франції є ключовою складовою її політичної системи, яка історично пройшла складний еволюційний шлях від монархічного устрою до сучасної республіки. Хоча теперішня конституційна система Франції характеризується напівпрезидентською формою урядування та двопалатним парламентом, який включає Національну Асамблею та Сенат, історично, законодавча влада Франції у формі парламенту виникла в середині XIX століття після революції 1789 року і пережила кілька етапів реформ: від виборного однопалатного органу у перші роки революції до призначуваного чотирипалатного органу під час Наполеона Бонапарта та нарешті до сучасної двопалатної системи [1].

Відповідно до Конституції Франції, Французький парламент є двопалатним та складається з Національної Асамблеї та Сенату [2], кожна з яких має унікальні функції та механізми представництва. У статті 24 Французької Конституції встановлено, що Парламент Франції є центральною інституцією держави, яка забезпечує законодавчу діяльність, контроль за урядом та оцінку державної політики. Національні Збори складаються з депутатів, які обираються прямим голосуванням. Згідно з Конституцією, їхня максимальна кількість становить 577 членів. Депутати представляють різні виборчі округи та партійні платформи, що забезпечує різноманітність політичних поглядів у парламенті. Сенат обирається шляхом непрямого голосування, де представлені територіальні громади республіки. Максимальна кількість сенаторів складає 348 членів. Дана палата забезпечує більш широке регіональне представництво та врахування інтересів різних регіонів країни. Цікаво, що французькі громадяни, які проживають за кордоном, також мають право на представництво в Національних Зборах і Сенаті, що підкреслює принцип універсального представництва та рівності перед законом.

Конституційні повноваження парламенту Франції забезпечують йому ключову роль у законодавчому процесі, контролі за урядом та оцінці державної політики. Принципи, визначені Конституцією, чітко визначають сфери, які підпадають під законодавчі повноваження парламенту, наприклад: громадянські права та основні свободи; громадянство та правовий статус осіб; кримінальне право та правопорушення; податкова система; система виборів та представницькі органи; інші сфери (визначення основних принципів національної оборони, власності, трудового права та соціального забезпечення тощо). Крім того, парламент також має право приймати постанови на будь-яку тему, які не є обов'язковими до виконання і не можуть розглядатися як

припис чи вотум недовіри Уряду. Ці постанови використовуються як засіб самовираження парламенту та відображення його поглядів на актуальні суспільні питання.

Попри це, незважаючи на широкий перелік сфер, які підпадають під законодавчі повноваження парламенту, існують обмеження, встановлені Конституцією. Парламент не має права приймати закони щодо всіх питань, які він забажає, оскільки Конституція чітко визначає, що може бути предметом закону, і виключає з цього переліку питання, які відносяться до відання виконавчої влади.

Також, існуюча конституційна система Франції встановлює чітко визначені повноваження парламенту, включаючи право законодавчої ініціативи та контролю над виконавчою владою. Так президент має право на розпуск Національної Асамблеї, а Сенат може здійснювати контроль за виконавчою діяльністю через відповідні комісії [3]. Треба зауважити, що структура взаємодії між законодавчою і виконавчою гілками влади в Франції забезпечує систему стримувань і противаг (для прикладу, прем'єр-міністр, призначений президентом і затверджений Національною Асамблеєю, відповідає перед парламентом за діяльність уряду). Такі механізми системи стримувань та противаг однозначно сприяють стабільності та ефективності державного управління.

Загалом, законодавчі повноваження Парламенту Франції визначаються Конституцією і становлять основу для його ролі у системі державного управління. Дані повноваження гарантують парламенту важливу роль у формуванні законодавчої політики, забезпечуючи відповідність законодавства основним принципам конституційного права та захисту прав громадян. Фактично, основні функції парламенту включають прийняття законів, здійснення контролю за урядом, а також оцінку державної політики через комітети та спеціальні комісії. Парламент має право законодавчої ініціативи та важливу роль у формуванні уряду. Парламент Франції, як символ демократії і правової держави, забезпечує ефективне функціонування законодавчої влади та систему контролю за урядом. Його структура, що базується на двох палатах з різними механізмами виборів, гарантує широке представництво громадян та регіонів країни, сприяючи стабільності та розвитку французького суспільства.

Слід відмітити, що досвід Франції у побудові законодавчої влади може бути корисним для України, особливо в контексті політичних та інституційних перетворень, що відбуваються у країні. Для прикладу, підкреслення ролі парламенту в контролі за урядом є ключовим аспектом, який може бути вдосконалений в Україні. Механізми, які забезпечують ефективний нагляд і баланс між виконавчою і законодавчою гілками влади, можуть бути корисними для зміцнення демократичного контролю. Також, впровадження чітких механізмів стримувань і противаг, які забезпечують баланс між різними гілками влади, може сприяти стабільності та розвитку демократії в Україні.

Загалом, французький досвід управління законодавчою владою має багато перспектив для України у контексті політичних трансформацій та підвищення демократичного потенціалу країни.

Література:

1. National Parliaments: France. <https://maint.loc.gov/law/help/national-parliaments/france.php>
2. Constitution of France of 4 October 1958. <https://www.conseil-constitutionnel.fr/en/constitution-of-4-october-1958>
3. Kerrouche, E. (2006). The French Assemblée nationale: The case of a weak legislature? *The Journal of Legislative Studies*, 12(3–4), 336–365. <https://doi.org/10.1080/13572330500483930>